

Незабаром завдяки Ужгородській міській громадській організації інвалідів зору «Дивосвіт», а головню з легкої руки її очільниці Оксани Богданець, котра розробила проект «Доступне Закарпаття», відіслала його на конкурс і виграла грант у 100 тисяч гривень, у нас з'являться звукові світлофори й “маячки”. Про них зокрема та завдання програми загалом ми вирішили розпитати безпосередньо в її авторки.

— Оксано Володимирівно, для початку розкажіть ужгородцям про свою організацію, адже вона відносно молода.

— У сучасному суспільстві склалася неадекватна думка про інвалідів зору, хоча ХХІ століття через новітні інформаційні технології збільшило можливості незрячих та людей зі слабким зором. Саме це спонукало групу активних інвалідів зору Ужгорода прийняти рішення про створення своєї громадської організації «Дивосвіт». Вона діє з 1 лютого 2009 року і має на меті захищати права та інтереси цієї категорії людей, сприяти їх соціальній підтримці та всебічній реабілітації. Наразі ми займаємося створенням Інформаційно-реабілітаційного центру для дітей та молоді з вадами зору й членів їх сімей з аналогічною назвою — «Дивосвіт», причому ефективно співпрацюємо як з органами влади, так і з громадою міста. Звернулися до мера Сергія Ратушняка з проханням виділити якісь квадратні метри для центру, і нам не відмовили: рішенням сесії Ужгородської міської ради надали нежитлове приміщення на пл. Петефі за символічну

суму оренди. Його розташування є дуже зручним для членів організації.

— А як з’явилася ідея взяти участь у конкурсі проектів щодо “озвучення” світлофорів?

— Для нас ця проблема дуже актуальна. Адже провідною лінією державної та громадської політики щодо соціального захисту інвалідів є їхня інтеграція до суспільства. Україна підписала Конвенцію Генеральної асамблеї ООН «Про права інвалідів», в якій термін „інвалідність” визначається як наявність певних стійких порушень функцій організму, що при взаємодії з різноманітними бар’єрами можуть заважати особі повноцінно та активно брати участь у житті суспільства на рівні з іншими. Виходячи з цього, реабілітацією можна вважати відновлення такої здатності, а основною задачею при цьому є усунення різноманітних бар’єрів.

Участь у житті суспільства на рівні з іншими для осіб з вадами зору означає те, що вони мають потребу або бажання відвідувати ті ж заклади, що й інші громадяни, працювати на звичайних підприємствах, навчатися в звичайних школах та інститутах. Але для таких людей однією з найскладніших проблем є елементарне пересування вулицями та орієнтування у просторі. Той, кого постійно водить помічник, не може вважатися вільним та самодостатнім. У той же час самостійне пересування українськими вулицями пов’язане для нього з загрозою для здоров’я та навіть життя. Допомогти могли б звукові сигналізатори, тож коли дізналася про програму забезпечення доступності вільного пересування для незрячих, вирішила спробувати щастя, написала проект. Виграли 3 організації з Івано-Франківська й одна наша, так що мені поталанило (Сміється — авт.).

— Хто фінансуватиме цей проект?

— Вільне самостійне безпечне пересування містом для інвалідів з вадами зору забезпечить підтримка проекту K09-0098 «Доступне Закарпаття», здійснена Фондом “Східна Європа” та компанією Telenor Group в Україні в рамках спільної програми «Світ без обмежень: вільний доступ для людей з особливими потребами». Реалізація програми стала можливою завдяки фінансовій підтримці компанії Telenor Group та Агентства США з міжнародного розвитку (USAID).

— Отже, яким чином ви освоюватимете ці 100 тис. грн.?

— Як голова правління Ужгородської міської громадської організації інвалідів зору «Дивосвіт» я звернулася по допомогу до нашого управління праці та соціального захисту населення, Державного підприємства МВС України «Закарпаття-Світлофор» та адміністрації залізничного вокзалу «Ужгород». Їхні керівники запевнили, що зроблять усе необхідне, аби реалізація цього проекту пройшла успішно і принесла максимальну користь людям. Для початку ми проводимо моніторинг, де ж розташувати ці звукові світлофори та “маячки”. Я опитую цільову групу, а на базі зібраних пропозицій остаточне рішення прийматиме експертна комісія. Десь до 2-3 листопада мають бути визначені всі конкретні точки. А відтак настане черга тендеру між поставниками обладнання — це обов’язкова процедура. У грудні плануємо закупити все необхідне, а до 28 лютого кошти потрібно повністю освоїти, бо закінчується термін проекту. На жаль, з півроку нам його скоротили до 4,5 місяця.

— При встановленні звукових світлофорів старі демонтуватимуть?

— Ні, на вже діючі світлофори на пішохідних переходах нашого міста встановлять голосові сигнальні пристрої. Під час «зеленої» фази для пішоходів вони «говоритимуть»: «Перехід через вулицю N дозволено», «Перехід через вулицю N закінчується», а потім — «Перехід через вулицю N заборонено». Це дасть можливість людині з вадами зору не тільки безпечно перейти дорогу, а й зорієнтуватися у просторі, зрозуміти, де конкретно знаходиться в цей момент. Голосові сигнальні пристрої розроблені таким чином, щоб не заважати городянам, які мешкають, працюють або відпочивають поблизу. Вони автоматично відключаються на ніч, їхню гучність можна регулювати, динаміки мають направлену дію тощо. До речі, такі пристрої прислужаться не тільки незрячим, а й літнім людям, котрі погано бачать або під впливом ліків не розрізняють кольори, і дітям, які часом, розмовляючи по мобілках, перебігають дорогу навмання. Голосовий сигнал зробить їх більш дисциплінованими пішоходами.

— А ви ще говорили про звукові “маячки”. Де встановлюватимуть їх?

— Проектом пропонується апробація різних типів пристроїв звукового та голосового сповіщення на різних об'єктах інфраструктури Ужгорода та залізничних вокзалах Закарпатської області. По завершенні проекту ці пристрої залишаться на своїх місцях, їхня експлуатація, крім можливого поточного ремонту, практично нічого не коштуватиме, але вони стануть прикладом того, як можна зробити доступними для людей з вадами зору державні та громадські заклади, комерційні підприємства, особливо туристичної галузі. Останнє дуже важливо, бо Закарпаття загалом та Ужгород зокрема є рекреаційним регіоном, і задля доступності туристичної інфраструктури для усіх категорій громадян варто звернути увагу на потреби людей з вадами зору. Адже вони

теж приїзять у наш край, а якщо він буде для них адаптований, потік таких туристів неодмінно збільшиться.

P.S. Проект мали розпочати з 1 жовтня, але так склалося, що до реалізації взялися з 15-го, коли відзначається Міжнародний день білої тростини, Оксана Богданець (до речі, психолог за фахом, і отримала його, вже маючи надзвичайно серйозні проблеми з зором) вважає це символічним. Вона впевнена, що «Дивосвіт» займається дійсно благородною справою, яка принесе велику користь людям з вадами зору. “Ми отримаємо досвід щодо встановлення та експлуатації голосових сигнальних пристроїв і зможемо надавати зацікавленим структурам кваліфіковану консультаційну допомогу, тобто проект «Доступне Закарпаття» буде мати довгостроковий ефект,” — підсумовує завжди оптимістично налаштована жінка, котра заряджає своєю енергією та ентузіазмом не тільки рідних, чию підтримку завжди відчуває, а й чужих людей.

Мирослава Галас

газета “Ужгород

24.10.2009